

به نام پر نشان بی نشان
آموزش و پرورش استان تهران - منطقه ۱۸

نمونه سؤالات مهم آزمون نهایی
درس تاریخ ۳

سال تحصیلی ۱۴۰۲ - ۱۴۰۱

ردیف

طراح: مهدی رضا خادملو

ادب، بازدارنده است.

با ما، در اندیشه صعود باشید ...

اصطلاحات و مفاهیم تاریخی که در کتاب تاریخ ۳ آمده است.

۱	کاغذ اخبار: اولین روزنامه در ایران که توسط میرزا صالح شیرازی یکی از دانشجویان اعزامی به انگلستان در تهران منتشر شد.
۲	وقایع اتفاقیه: امیرکبیر برای رشد آگاهی های سیاسی و اجتماعی مردم و توسعه فکری و فرهنگی جامعه، روزنامه وقایع اتفاقیه را منتشر کرد که بعداً به روزنامه دولت علیه ایران تغییر نام داد.
۳	اسناد تاریخی: به کلیه مکاتبات حکومتی، فرمان ها، معاهدات سیاسی، نامه های شخصی و اداری، اسناد مالی و قضایی، گزارش های اقتصادی، فرهنگی، نظامی و حقوقی گفته می شود.
۴	آرشیو: محلی برای نگهداری، حفاظت، مرمت، طبقه بندی و آماده سازی آنها و استفاده محققان ایجاد شده است که به آن آرشیو گفته می شود.
۵	وکیل الرعایا: کریم خان زند برخلاف سنت معمول (پادشاهان ایران)، از پذیرش (عنوان) شاه امتناع کرد و خود را وکیل مردم یا وکیل الرعایا خواند.
۶	کلات نادری: محل نگهداری خزاین نادر شاه افشار در خراسان رضوی که بناه باشکوه کاخ خورشید در آن ساخته شده است.
۷	کلاه فرنگی: یکی از بناهای دوره کریم خان زند در شیراز که کاربرد تفریحی داشت.
۸	مرد بیمار اروپا: لقب امپراتوری عثمانی که به مرور به دلیل ضعیف شدن قلمرو خود را از دست داد.
۹	کمپانی هند شرقی: در سده ۱۸ دولت های فرانسه، هلند و انگلستان (کشورهای اروپایی) وارد هندوستان شدند و با تأسیس شرکت های بزرگ تجاری با نام کمپانی هند شرقی فعالیت های استعماری خود را گسترش دادند.
۱۰	امپراتوری هند و بریتانیا: بعد از تصرف هند توسط انگلستان، هند رسماً جزئی از قلمرو انگلیس شد و ملکه انگلستان امپراتوریس هند و بریتانیا لقب گرفت.
۱۱	انقلاب باشکوه: پس از مرگ کرامول، مجلس و نظام سلطنت دوباره احیا شدند، اما پادشاه انگلستان، به مجلس توجهی نداشت. از این رو، بار دیگر با یکدیگر ستیز کردند تا اینکه مجلس پیروز شد. این اتفاق در تاریخ انگلستان به انقلاب باشکوه شهرت دارد.
۱۲	اصحاب دایره المعارف: گروهی از روشنفکران عصر روشنگری فرانسه که با طرح مباحث علمی و ادبی شروع به انتقاد از وضع موجود کردند و اندیشه های آنان مردم فرانسه را به سوی انقلاب رهنمون کرد.
۱۳	زندان باستیل: زندان مشهور فرانسه در آستانه انقلاب کبیر که توسط مخالفان لویی شانزدهم مورد هجوم قرار گرفت و ویران شد.
۱۵	انقلاب صنعتی: انقلابی که در آن نیروی محرکه آب و سپس بخار جایگزین انسان شد. این انقلاب با اختراع و تکمیل ماشین بخار در انگلستان آغاز شد.
۱۶	وزیر اعظم: بعد از شاه قرار داشت. او بر پایه اختیاراتی که شاه به او می داد، می توانست در تمام امور کشور اظهار نظر و مداخله کند.
۱۷	دارالفنون: به همت امیرکبیر و به عنوان نخستین مدرسه عالی در ایران با هدف آموزش علوم و فنون جدید به دانشجویان ایرانی در داخل کشور بنیان نهاده شد.
۱۸	بریکاد قزاق: یک واحد نظامی حرفه ای که تشکیلات منسجم و منظمی داشت و در دوره ناصرالدین شاه امتیاز تأسیس آن به روسیه واگذار شده و تحت فرماندهی افسران روس بودند.
۱۹	تکیه دولت: یکی از مکان های اجرای تعزیه در تهران بود. زنان و مردان زیادی در این تکیه به تماشای تعزیه گردانان می نشستند.

۲۰	بناهای کارت پستالی: سبکی از معماری در دوره قاجار که در آن برخی از عناصر معماری فرنگی (اروپایی) با معماری ایرانی ترکیب و تلفیق شده و بناهایی ایجاد شده بود را بناهای کارت پستالی می گفتند.
۲۱	مهاجرت کبری: به مهاجرت روحانیون و مردم به شهر ری و تحصن در حرم حضرت عبدالعظیم به مهاجرت صغری مشهور است.
۲۲	سنت بست نشینی: از دیرگاه سنت بست نشینی در ایران وجود داشت و مردم برای اعتراض در اماکن مذهبی و مورد احترام مثل مساجد، زیارتگاه ها و ... تحصن می کردند.
۲۳	متمم قانون اساسی مشروطه: چون قانون اساسی مشروطه دارای ضعف بود و فقط ۵۱ اصل داشت. تصمیم گرفته شد که کمیسیونی متشکل از شش تن از نمایندگان، برای تدوین متمم قانون اساسی تشکیل شود.
۲۴	مشروطه مشروعه: شیخ فضل الله نوری معتقد بود که مشروطه باید براساس شرع(دین) یا مشروعه باشد.
۲۵	استبداد صغیر: با به توپ بستن و انحلال مجلس شورای ملی (به دستور محمدعلی شاه) بار دیگر در ایران استبداد برقرار شد و این دوره یک سال طول کشید که به دوران استبداد صغیر معروف است.
۲۶	مرد آهنین: لقب بیسمارک صدراعظم مشهور پروس(آلمان) در دوره ویلهلم اول و دوم که در اتحاد آلمانی زبان ها نقش داشت.
۲۷	اتحاد مثلث(متحدین): در جنگ جهانی اول بین آلمان، امپراتوری اتریش-مجارستان و امپراتوری عثمانی منعقد شد.
۲۸	اتفاق مثلث(متفقین): در جنگ جهانی اول بین انگلستان، فرانسه و روسیه تزاری منعقد شد.
۲۹	بلشویک: در بین مارکسیست های معترض روسیه، عده ای به بلشویک ها معروف بودند. آنان انقلابی های تندرو بودند و معتقد بودند که اصلاحات با شیوه های مسالمت جوینانه و ملایم امکان پذیر نیست.
۳۰	دولت موقت ملی: در زمان اشغال ایران توسط متفقین در زمان نگ جهانی اول، شماری از ملیون، شامل برخی از نمایندگان، وزیران و شخصیت های مذهبی در کرمانشاه دولت موقت ملی تشکیل شد.
۳۱	کودتای سیاه: کودتای ۱۲۹۹ انگلستان علیه احمد شاه به فرماندهی آبروند ساید با همراهی سیدضیالالدین طباطبایی و رضاخان
۳۲	اسکان عشایر: از اقدامات رضا شاه که با هدف مهار کردن نیروی رزمی عشایر انجام گرفت و موجب کاهش رونق دامداری و وابستگی کشور از نظر دامی به بیگانه شد.
۳۳	فاشیست ها: یک گروه ملی گرای افراطی در ایتالیا به رهبری بنیتو موسولینی بودند که خواستند دولت تک حزبی قدرتمند و متمرکزی ایجاد کنند.
۳۴	نازی ها: همچون فاشیست ها، ملی گرایانی افراطی و نژادپرست بودند و یکی از شعارهای آنان که تأثیر زیادی بر آلمانی ها گذاشت، شعار «آلمان، بیدار شو» بود.
۳۵	گشتاپو: سازمان پلیس مخفی مخوفی در آلمان عصر نازی که مسئولیت تأمین امنیت داخلی آلمان را به عهده داشت.
۳۶	انقلاب میجی: به اصلاحات اساسی و اخذ تمدن غرب توسط ژاپنی ها در سده ۱۹م. که با عزم اراده محکم انجام گرفت را انقلاب میجی می گویند.
۳۷	عصر جنگ سرد: رقابت دو بلوک غرب به رهبری آمریکا و بلوک شرق به رهبری شوروی بعد از جنگ جهانی دوم می گویند.
۳۸	ناتو: پیمان بین آمریکا با کشورهای هم پیمانانش که دارای نظام سرمایه داری بودند.
۳۹	ورشو: پیمان بین شوروی با کشورهای اقماری که کمونیست بودند.
۴۰	اعلامیه بالفور: نظر مساعد انگلستان برای ایجاد سرزمین یهودی در فلسطین که تحت قیمومیت انگلستان بود.
۴۱	سیاست موازنه منفی: به ایستادگی در برابر امتیاز خواهی دولت های سلطه جو سیاست موازنه منفی گفته می شود.
۴۴	سیاست موازنه مثبت: به تسلیم شدن در برابر قدرت های بزرگ و اعطای امتیاز به آنها گفته می شود.
۴۵	قیام ۳۰ تیر ۱۳۳۱: قیام مردم به رهبری آیت الله کاشانی در حمایت دولت دکتر مصدق برای برعهده گرفتن پست وزارت جنگ و فرماندهی ارتش
۴۶	کودتای ۲۸ مرداد ۱۳۲۸: کودتای آمریکا و انگلیس به همراه عوامل داخلی از جمله سرلشکر فضل الله زاهدی برای ساقط کردن دولت دکتر مصدق می گویند.
۴۷	اصلاحات ارضی: اولین مرحله از اصلاحات آمریکا در ایران عصر پهلوی که در زمان نخست وزیر علی امینی آغاز شد.

۴۸	انقلاب سفید: اصلاحات در ایران در دهه ۴۰+ که به اصول شش گانه یا انقلاب سفید گفته می شد. محمدرضا شاه این قانون را به تصویب دولت رساند. سپس با تبلیغات فراوان به همه پرسى گذاشت.
۴۹	ساواک: سازمان اطلاعات و امنیت کشور که در دوره محمدرضا شاه در ایران تأسیس شد.
۵۰	کاپیتولاسیون: بر اساس توافق نامه بین المللی وین، مأموران سیاسی یک کشور در کشور دیگر از مصونیت سیاسی و قضایی برخوردارند.
۵۱	فضای باز سیاسی: جیمی کارتر رئیس جمهور آمریکا متوجه شد که مردم دنیا از سیاست های آمریکا تنفر عمومی دارند. او برای کاهش این تنفر، متوسل به شعار دفاع از حقوق بشر و خواستار فضای باز سیاسی شد.
۵۲	حادثه میدان ژاله (شهدا): در ۱۷ شهریور ۵۷ مردم علی رغم اعلام حکومت نظامی در میدان ژاله (شهدا) تظاهرات کردند و دژخیمان پهلوی مردم را به گلوله بستند و عده زیادی را به شهادت رساندند.
۵۳	لانه جاسوسی: دانشجویان پیرو خط امام در ۱۳ آبان ۵۸ به علت تداوم دشمنی و توطئه ها دولت آمریکا علیه انقلاب اسلامی، سفارت آمریکا در تهران را تسخیر کردند. به سفارت آمریکا لانه جاسوسی گفته می شود.
۵۴	گروهک فرقان: یکی از گروهک های تروریستی ضد انقلاب که برخی از شخصیت های برجسته انقلاب نظیر: سپهبد قرنی، استاد مطهری، دکتر مفتاح، حاج مهدی عراقی و قاضی طباطبایی را به شهادت رساندند.
۵۵	حادثه طبس: برنامه عملیات نظامی آزاد سازی گروگان های سفارت آمریکا در ایران توسط نظامیان آمریکایی که به دلیل توفان شن و سقوط چند بالگرد نظامی و کشته شدن تعدادی از مهاجمان به شکست آمریکا انجامید.
۵۶	کودتای نوژه: طراحی کودتا نافرجام توسط تعدادی از افسران وابسته به رژیم پهلوی و هوادار شاپور بختیار که با حمایت سازمان سیا و حکومت بعثی عراق انجامید، اما قبل از اجرا کشف و خنثی شد.
۵۷	سازمان نقاب: سازمانی متشکل از تعدادی از افسران وابسته به رژیم پهلوی و هوادار شاپور بختیار که با پشتیبانی سازمان جاسوسی آمریکا (سیا) و حکومت بعثی عراق، کودتایی طراحی شد. آنان قصد داشتند حکومت جمهوری اسلامی را ساقط کنند که این توطئه کشف و خنثی شد.
۵۸	مجمع تشخیص مصلحت نظام: به فرمان امام (ره) مجمعی مرکب از مسؤلان عالی رتبه کشور و صاحب نظران برجسته تشکیل شد تا به اختلافات میان مجلس و شورای نگهبان رسیدگی کند.
۵۹	قرارداد الجزایر: بین ایران و عراق در زمان پهلوی (۱۳۵۴) برای پایان دادن به مناقشه مرزی بر سر اروندرود بین دو کشور منعقد شد.
۶۰	جنگ های نامنظم: بخشی از نیروهای داوطلب ایران در دفاع مقدس به فرماندهی دکتر مصطفی چمران که به مقابله با دشمنان شتافتند.
۶۱	عملیات مروارید: به عملیات دریادلان نیروی دریای ارتش ایران که با پشتیبانی نیروی هوایی، اسکله های عراق را منهدم و نیروی دریایی صدام را نابود کردند گفته می شود.
۶۲	عملیات بیت المقدس: اوج حماسه دفاع مقدس ملت ایران در عملیات های جنگ، آزادی خرمشهر از اسارت دشمن (عراق) رقم خورد که در عملیات بیت المقدس بود.
۶۳	سنگر سازان بی سنگر: رزمندگان جهاد سازندگی در زمان جنگ تحمیلی که مسئولیت مهم «مهندسی رزمی» دفاع مقدس را برعهده داشتند.
۶۴	قحطنامه ۵۹۸: قطعنامه شورای امنیت برای پایان جنگ ایران و عراق که دو کشور در سال ۱۳۶۷ آن را پذیرفتند و بین دو کشور صلح شد.
	« و من ا... التوفیق - مهدی رضا خادملو »